

Normovanie práce vo vedeckých knižniciach. Zborník zo seminára konaného 19. júna 1979. v Bratislave. (Zost. M. FRATRIČOVÁ.) (Vyd.) Univerzitná knižnica v Bratislave. Bratislava, 1979. 108 p. Bibliogr. 53–56.p., 95–108.p.

Munkanormázás a tudományos könyvtárakban

A könyvtári, bibliográfiai és tájékoztató munka produktivitásának, hatékonyságának és minőségének emeléséhez fontos eszköz a munka normázása és a teljesítménynormák bevezetése a könyvtári munkába. A munkaelemzésen alapuló normák kidolgozása jelentős segítséget ad a könyvtárvezetés számára

a munkaszervezés, a munka- és munkaerőtervezés, ellenőrzés és értékelés területén.

Tág értelemben normának tekinthetők, ill. mutatószámokat is tartalmaznak a 1) törvények, kormányrendeletek, irányelvek, 2) szervezeti előírások, minta alapszabályzatok és szervezeti szabályzatok, 3) technikai normák, műszaki előírások, 4) a berendezésre, felszerelésre, személyzetre vonatkozó normák, mutatószámok, 5) költségnormák, és 6) teljesítménynormák. Világszerte legelterjedtebb az 1., 2. és 4. típus, a legkevésbé kidolgozott a 6. típus, a teljesítménynormák csoportja.

A könyvtári teljesítménynorma olyan követelmény, amely előírja hogy mennyi könyvtári munkát szükséges a kívánt eredmény elérésére fordítani, ill. hány munkaóra szükséges meghatározott munkateljesítményhez. A teljesítménynorma olyan mérőszám, amely meghatározza a könyvtáros 100%-os tevékenységét; két formája lehetséges, időnorma és mennyiségi norma. A teljesítménynormák tehát mennyiségileg állapítják meg az egyes munkafolyamatok és műveletek időigényét az adott munkaszervezet keretein belül. Bevezetésük elősegíti a munka átszervezését, a munkafolyamatok egyszerűsítését, a felesleges műveletek kizárását, jobb munkamódszerek bevezetését.

A teljesítménynormák kidolgozását általában munkaelemzés előzi meg: a munkaidő-felhasználás elemzése munkanap- és műveletfényképezéssel, a munkafolyamatok elemzése, az adott munka tartalmának vizsgálata. A teljesítménynormák kidolgozásának egyéb módszerei: statisztikai adatgyűjtés, ill. szakértők általi kidolgozás.

A teljesítménynormákat a könyvtári munka majd minden területén lehet alkalmazni: pl. állománygyarapítás, leíró katalogizálás, osztályozás, tárgyszavazás, katalógusszerkesztés – cédulabesorolás, raktározás; a szolgáltatások közül részben normázható a tájékoztató tevékenység, a legkevésbé normázható a bibliográfiai és irodalomkutatási tevékenység. A normák főképpen a manuális, rutinjellegű műveleteknél használhatók, de lehetőség van az olyan szellemi alkotó munkák mutatószámainak meghatározására is,